

SYVÄN ETELÄN SARJAKUVAT

Yhdysvaltain eteläisissä osavaltioissa on vierailijalle tarjolla jos minkälaista värikästä kulttuuria: sisällissodan melskeiltä säilynyttä arkkitehtuuria, teatteria, kantrimusiikkia, hevoskilpailuja ym. Ja tietysti sarjakuvia, ainakin sanomalehdissä. Sarjakuvalehtiä taas ei tämän päivän Yhdysvalloista tahdo löytää hakemallakaan. Nekin vähät, jotka osuvat silmään jossain Greyhoundbussiaseman tai sekatavarakaupan lehtitelineissä, ovat etupäässä aina samoja DC:n ja Marvelin supersankarilehtiä.

Jos jätämme Texasin karjapaimenista kertovan lännensarjat sekä historialliset Davy Crockettista ja muista turkismetsästäjistä kertovat inkkarisarjat pois laskuista, ei USA:n etelävaltioitten ihmisten elämää ole sarjakuvissa kovinkaan paljoa kuvattu. Muutama huomion arvoisen sarjakuva on sieltäkin kuitenkin maailmalle lähtenyt. Vuonna 1908 alkoi nuori pilapiirtäjä Fontaine Fox piirtää sarjaa Toonerville Trolley, joka kertoi hänen synnyinkaupunkinsa Kentuckyn Lousvillen ja lähiseutujen puuhakkaista asukkaista. Sarja pysyi hengissä aina 1950-luvulle saakka. Siitä on muutama vuosi sitten tehty myös upea kokoelma, jonka voi lainata mm. America Centerin kirjastosta Helsingissä.

Kaikkein kuuluisin Etelän takapajuisista vuoristolaisista kertovista sarjoista on tietenkin Al Cappin Li'l Abner, joka yli 40 vuotta terävästi satirisoi amerikkalaisia poliitikkoja ja osoitteli yhteiskunnallisia epäkohtia. Alkuvaiheissaan varsinkin tämä rönsyilevä sarja myös suorastaan pursui kansanperinneai-
neksia.

Muutamit suositut eläinsarjat ovat myös omalla tavallaan elävöittäneet vanhan Etelän uskomuksia ja kansantaruja. Tällaisia ovat mm. Walt Disneyn Pupu Pirteä (Uncle Remus) ja Pikku Hukka sekä ennen kaikkea Walt Kellyn Pogo, jonka tapahtumapaikkana on Georgian osavaltion Okefenokee-niminen suoalue. Pogossa

viliseekin erilaisia Etelän tyypejä eläinten hahmossa: pöyhisteleviä poliitikkoja, tyhmiä sheriffejä, haukko kainalossa liikkuvia erakkoja, ronskeja maalaiseukkoja sekä hienoteleivia daameja.

Tämän päivän sanomalehdistä ei Li'l Abnerin ja Pogon eläkkeelle jäätyä enää löydy kuin yksi Etelän ihmistyypeistä kertova sarjakuva, Billy D. Beckin luoma ja Fred Lasswellin jatkama Snuffy Smith, joka toisissa lehdissä tunnetaan nimellä Barney Google. Viimemainittuhan olikin sarjan alkuperäinen sankari, mutta luovutti jo 1934 pääosan maalaisserkulleen, viskiä naukkailevalle ja työtä pakoilevalle Snuffylle. Suomessa tämä Tennesen vuoriston hillbillyasusteista kertova sarja tunnetaan nimellä "Kalle Kehveli".

Niin Etelässä kuin muuallakin Yhdysvalloissa tapaa sanomalehtien sarjakuvisiivulla vielä tänäänkin yllättävän paljon vanhoja tuttuja vanhoissa tutuissa touhuissa: Heikki Heikkinen ei vielääkään ole ostanut perheelleen autoa, vaan edelleen pinkoo pää kolmantena jalkana joka-aamuiseen bussiinsa, rikollisten kauhun Dick Tracyn päästä taas luvataan alamaailmassa nyt jo 1 000 000 dollarin palkio, klanipäinen Heikki-poika (Henry) on yhtä vähäpuheinen kuin ennenkin eikä Masi (Beetle Bailey) ole vielääkään päässyt siviiliin eikä kenraali Kaluuna eläkkeelle. Vanha kunnon luomies Ally Oopkin on herännyt uudelleen henkiin Dave Grauen piirtämänä. Sen sijaan Little Orphan Annie ei yrityksistä huolimatta ole löydetty kelvollista uutta piirtäjää, ja niinpä muutamit lehdet ovatkin alkaneet julkaista Harold Grayn alkuperäistä sarjaa uudelleen alusta.

Vanhant arkkielämän "saippuaopperat" pysyttelevät myös sitkeästi kuvassa. Herttainen tähti Mary Worth tuntuu vain nuortuvan vuosien varrella ja tunnollinen lääkäri Rex Morgan ei näytä vielääkään rohjenneen kosia sievää vastaanottoapulaistaan. Tämän tyyppiset sarjat puuttuvat nykyään melkein täysin suomalaisista sanomalehdistä. Vaikka ovatkin sentimentaalisia ja pinnallisia, kuvastavat ne kuitenkin omalla mielenkiintoisella tavallaan nykyamerikkalaista yhteiskuntaa. Ainakin Leonard Starrin On Stage (Mary Perkins), joka aikanaan käväisi Suomessa "Mary Matkalla maineeseen" -nimisenä Ajan Sävel-lehdessä, ansaitsisi tulla laajemminkin täällä tunnetuksi upean toteutuksensa ansiosta.

Harvoista uusista sarjakuvalehdistä kannattanee mainita ainakin Disneyn lapsekas Winnie the Pooh sekä Marvelin aikuisille tarkoittama Howard the Duck, merkillinen sotkuinen satiiri, josta on tarjolla myös vesitetty versio sanomalehtien sunnuntailiitteissä. Marvel on aloittanut myös kirjallisuuden klassikoihin pohjautuvan sarjan Marvel Classics Comics. Tom Sawyer-numero ainakin antoi sarjasta kohtalaisen hyvän vaikutelman. Piirtäjä E.R. Cruz oli melko onnistuneesti tavoitellut sarjassa vanhaa kirjankuvitustyyliä.

Televisio tuntuu edelleen pitävän otteensa entisiä elokuvien ja sarjakuvalehtien suurkuluttajia. Sarjafilmiä aiheista on TV:ssä pulaa ja niinpä on ruvettu entistä enemmän ammentamaan aiheita sarjakuvien maailmasta. Vanha sarjakuvasankaritar Wonder Woman (Ihmenainen) mm. voidaan nyt nähdä jo kahtena eri versiona tv-ruudussa: "maailman kauneimman" naisen Lynda Carterin sarjafilmiä hahmossa sekä piirrettyä Hanna-

Tom Sawyer

Uudemmissa tulokkaista kannattaa ehkä mainita amerikkalaista sairaala-elämää irvaileva lääkärisarja Doctor Smock, joka tiittävästi ilmestyy meillä vuoden vaihteessa Iltä-Sanomien. Myös supersankareita on viime aikoina alkanut sarjakuvalehdistä kiipeillä sanomalehtien sarjakuvasi-ville. Nyt nämä ihmemiehet ja -naiset ovat ruvenneet puhaltamaan yhteen hiileen ja seikkailevat kaikki yhdessä Pascon, Tuskan ja Collettan uutuuudessa Superheroes, jota myös tiittävästi on jo tarjottu Suomeen. Yksinäisenä sutena seikkailee lehdistä myös vanha tuttu Hämmästyttävä Hämähäkki (The Amazing Spider-Man).

Moniväriset sanomalehtien sunnuntailiitteet ovat edelleen parasta mitä nykypäivän Yhdysvalloilla on tarjottavana sarjakuvien alalla. Hitaasti mutta varmasti ovat myös eurooppalaiset sarjat alkaneet saada jalansijaa niissä. Englantilaiset Jeff Hawke, Andy Capp (Lätsä) sekä Fred Bassett (Pitko) ovat jo vakiinnuttaneet asemansa ja ainakin Chattanooga lehtien sunnuntailiitteestä löytyi myös ranskalainen Astrix.

Jarberan lapsille tarkoittamassa kōmpelössä Superfriends-animaatiosarjassa, jossa hän seikkailee yhdessä Teräsmiehen, Batmanin, Aquamannin sekä viidakkotyttö Riman kanssa. Toisaalta myös TV:n The Bionic Woman on saanut oman sarjakuvalehtensä.

Uusi Batman-elokuvaakin on taas suunnitteilla. Näin ainakin kertoi Robinin osassa tv-sarjassa aikanaan esiintynyt Burt Ward Lousvillen WAVE-televisioon aamushowssa vieraillessaan. PR-alalle siirtynyt Burt kertoi yleisön pyynnöstä edelleen silloin tällöin esiintyvänsä Robinin trikoo yllään eri tilaisuuksissa. Itse Batman, Adam West, on hänkin kuulemma viime vuosina saanut tyytyä vain pikku osiin elokuvissa, viimeksi hänet on nähty meilläkin jo esitetyssä Burt Reynolds-filmissä "Hooper".

Vaikka sarjakuvalehtien erikoiskauppoja ei Etelästä juuri tahdo löytyäkään, niin sitäkin antoisimmat valikoimat mielenkiintoisia kirjoja on siellä tarjolla monien jättimäisten ostoskeskusten hyvinvarustetuissa kirjakaupoissa. Tässä muutamia kirjallisuutta, joista saattaa olla

hyötyä sarjakuvien tutkijoille ja harrastajille:

Michael Resnick, Official Guide to Comic Books and Big Little Books. \$ 6.95

Stan Lee & John Buscema, How to Draw Comics the Marvel Way. Simon & Schuster \$ 8.95

Maurice Horn, Comics of the American West. Winchester Press, N.Y. 1977 £ 7.50 (Lontoon hinta)

Maurice Horn, Women in Comics Chelsea House Publishers N.Y. & London 1977 \$ 15.00

(Molemmat Hornin teokset ovat upeita ja asiantuntevia tutkimuksia. Hinta vain tulee Suomesta kirjakaupasta tilatessa nousemaan lähes 100 markkaan.)

Martin Charnin, Annie, a Theatre Memoir. E.P. Dutton N.Y. \$ 7.95

(Little Orphan Annie-sarjakuvan pohjalta tehtyä Broadway-musikaalia käsittelevä kuvateos.)

Gary Grossman, Superman - Serial to Cereal. The Popular Library Film Series N.Y. \$ 2.25

(Teräsmiehestä tehtyjä elokuvia ja televisiofilmejä käsittelevä hyvin kuvitettu ja paksu taskukirja.)

Johnny Bond, The Tex Ritter Story. Chappel & Co., Inc. USA \$ 11.95

(Käsittelee myös sarjakuvasanakirjana esiintyneen Tex Ritterin elokuva- ja laulajauraa.)

Halas/Rider, The Great Movie Cartoon Parade. Bounty Books, N.Y. \$ 4.95 (alennusmyyntihinta)

Leslie Cabarga, The Fleischer Story. Nostalgia Press N.Y. \$ 12.00

(Kippari Kallen ja Betty Boopin animaatiohahmojen luoja elämäkertaa.)

Samuel Clemens, Tom Sawyer. Illustrated Now Age Books. Pendulum Press, Inc. West Haven, Connecticut \$ 1.25

(Marvelin uusia klassikkosarjakuvatarinoita mustavalkoisina koulujen käyttöön tarkoitettuina opetusversioina kysymykseen ja taustatietoineen. Myös Huckleberry Finn, Moby Dick ym.)

John & Faith Hubble, A Doonesbury Special. Sheed Andrews & McNeel, Inc. Kansas City \$ 5.95

Flash Gordon (5 volumes), The Flash Gordon Color Library. Nostalgia Press N.Y. Vol. 1 \$ 14.95, Vols. 2-5 \$ 9.95

Dean Young, The Best of Blondie. A Tempo Star Book. Grosset & Dunlap N.Y. \$ 1.25

Batman. Tempo Books, Grosset & Dunlap N.Y. \$ 1.25

(Kaksi viimeksi mainittua ovat taskukirjoja. Voi olla, että samassa sarjassa ilmestyy enemmänkin sarjakuvakokoelmia.)

Vaikka tämän päivän Yhdysvallat ei sarjakuvaharrastajalle ehkä tarjoakaan aivan niin paljoa kuin etukäteen odottaisi, eivät amerikkalaiset silti vanhaa rakasta viihdemuotoaan ole aivan hyljänneetkään. Kun New Yorkissa puhkesi loppukesällä lehtilakko, luettiin sarjakuvat lakkopäivinä radiossa ja joitakin näytettiin vielä iltaisin televisiossa ruutu ruudulta. The show must go on! Voisiko meillä kuvitella saavansa vastaavassa tilanteessa samanlaista palvelua?